

- kulturredaktør: Alf Kjetil Walgermo
- kultur@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 391
- flere nyheter på vl.no/kultur

Kultur

Estisk Filharmonisk Kammerkor fremførte Sergej Rakhmaninovs *Vesper* for en fullsatt Oslo domkirke. Foto: Lars O. Flydal

Fulltonende liturgi

■ Anmeldt av Lars Flydal
lars.flydal@vl.no 22 310 414

I sin *Vesper* har Sergej Rakhmaninov høstet de vakreste fruktene fra russisk-ortodoks liturgi, og formet det i sin egen, kontemplative estetikk. Verket ble utroppført i 1915, men i årene etter ble det trange tider for religiøst basert musikk i Sovjetstaten og verket forsvant fra både kirkene og konserterpertoarene.

Krevende. Nå fremføres *cappella*-verket stadig oftere, som ett av de vakreste og mest krevende korverkene uansett sjanger. De uhyre komplekse klangerne, den heftige dynamikken og de enorme utfordringene i alle stemmegrupper krever et kor med hele kvaliterregistret – som Estisk Filharmonisk Kammerkor. Under ledelse av Daniel Reuss holder koret stillingen som ett av verdens ledende vokalsembler, særlig innen den russiske og baltiske tradisjonen. Den unike presisjonen og klangerne med duftene av den tusenårige liturgiske tradisjonen blir til en åndelig oase. De 26 sangerne formes til en vokal sum av fulltonende kraft.

PAPIRBOKA HOLDER STAND

■ Mens internett tar markedets andeler fra TV og papiravis, er andelen som leser papirbøker uendret de siste årene. I 2013 var det 45 prosent av befolkningen som leste bøker på fritiden i løpet av ei uke, mens 4

KONSERT
Oslo Internasjonale Kirkemusikfestival
OSLO DOMKIRKE
Vesper (All-night vigil)
av Sergej Rakhmaninov
Estisk Filharmonisk Kammerkor, dirigent Daniel Reuss

Når Daniel Reuss henter ut all energien i de sterke partiene, flommer kirkerommet av vellyd. Særlig imponerer den fantastisk homogene klangen fra kvinnestemmene.

Det er ingen tvil om at kraftreservene er der, små gester fra Reuss forvandles til elegant dynamikk. Ingen brå kast, bare vokale bølgebevegelser som tar deg med inn i musikken. Et godt sted å være når liturgien får den spensten og de indre vakre temaene vi kjenner fra pianokonsertene. Men dette er samtidig den nedtonede, kontemplative siden av Rakhmaninov.

Hymner. Noen av satsene er bygd på hymner med en tusenårig historie. Hjørnesteinet i russisk-ortodoks messe, og mettet av estetiske kvaliteter som rydder plass for stoppesteder av ettertanke.

prosent leste elektronisk bok i samme tidsrom. Det viser funn fra norsk mediebarmeter, publisert av Statistisk sentralbyrå (SSB). På en gjennomsnittsday leser 25 prosent av befolkningen bøker.

© NTB

60 MILLIONER I STIPENDER
■ Det faglitterære fond har tildelt 60 millioner kroner i stipender til 354 forfattere Stipendmot-takerne er plukket ut fra 1.507 søknader, skriver Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforning i en pressemelding. – I årets bunke med søknader er det mange gode søknader om nordområdene. Det er mulig dette skyldes klimaspørsmål og oljeutvinningsdebatt. Søknadsbunken inneholdt også mange prosjekter i kategorien selvhjelps bøker og såkalt «true crime», sier forbundets sekretær Marit Ausland. Fondet finansieres av penger fra kopiering og utlån av sakprosa til skoler og biblioteker. © NTB

Hakker løs på P

Marianne Lystrup
marianne.lystrup@vl.no 22 310 436

Protestfestivalen i Kristiansand får kritikk for å være et samlingssted for konservative kristne.

– Noen prøver å kneble Protestfestivalen ved å raljere over den, mener støttespiller.

– Festivalen lukrer utdatert. Den er en lapskaus av reaksjonsnære ideer, og er moden for å skrotes, sier forfatter Cornelius Jakhelln.

Han skrev nylig en kritikk av Protestfestivalen på sin Facebook-profil. En rekke personer stemte i, hvorpå Fædrelandsvennen skrev om saken.

– *Hva er galt med Protestfestivalen?*

– Min kritikk går vesentlig på at den er uprofesjonelt drevet. Blant annet betaler de ikke honorar til kunstnere som deltar, til tross for at de har betydelig offentlig støtte. Dessuten programmeres den dårlig. Det har strålt bitterhet ut av festivalen i ti år. De er mer og mer et samlingspunkt for konservative kristne som føler seg dårlig behandlet. De henter inn folk som Hanne Nabinntu Herland og Nina Karin Monsen, og busser folk for å delta på demonstrasjon mot ny ekteskapslov. Sånn sett er det blitt et verdikonservativt forum som bekrefter det bestående. Jeg har ikke noe imot festivalen, men det blir feil å kalle det Protestfestival, sier Jakhelln.

'Reaksjonær suppe'. – *Ville det hjelpe å flytte festivalen til Oslo, der konservativt kristendom ikke bør så sterkt gjennomslag som på Sørlandet?*

– Du kan så si, det har jeg ikke tenkt på, sier Cornelius Jakhelln, som trådte sine lyriske

Foto: Ingrid Pop/Cappelen Damm

– **Protestfestivalen er en lapskaus av reaksjonære ideer, og er moden for å skrotes, sier forfatter Cornelius Jakhelln.**

barnesko i Spurven lyrikklag, som ble startet av Protestfestivalens stifter, Svein Inge Olsen, på 1990-tallet.

Lederen av Ibsen-Hamsundagene/Sørlandets Litteraturfestival, Torolf Kroglund, har også ytrret seg kritisk til sin festivalkollega, og kaller den for en «reaksjonær suppe».

I vrangstrupen. – Deler av kulturen har fått oss i vrangstrupen, sier Svein Inge Olsen.

Olsen har ledet Protestfestivalen i alle disse årene. Han avviser påstanden om at festivalen hadde noe med bussturene til demonstrasjon mot ny ekteskapslov å gjøre.

– *Det reageres også på at dere som får offentlig støtte, baserer dere på at kunstnere og andre medvirkere gratis til festivalen?*

– Slik har det vært hele tiden. Det er noe av utgangspunktet

for festivalen, og noe blant andre fotograf Morten Kroglund har fremholdt som en viktig forutsetning for dens preg. Det er fritt fram for å si nei, men de fleste synes det er en ære å bli invitert, også uten honorar.

Mangler 200.000 kr. Om programmet sier han dette:

– Hvert år arbeider vi grunndig med å finne fram til temaer som både er aktuelle og overraskende. I år har vi for eksempel lykketrammet, et spørsmål om Norge som et rasistisk land, psykisk helse, fattige foreldre – fattige barn, grunnlovsjubileet i lys av overføring av makt til EØS, møte med Felicia Feldt og Mian Lodalen, og en samtale om kvinner og vin. Bare en av dagene har et religiøst tema. I år ser vi på den katolske kirkes vekst i Norge, forteller Svein Inge Olsen.